บทบาทของข้อมูลทางบัญชีในการประเมินความคุ้มค่าของการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว

The Role of Accounting Information in Assessing the Cost-Effectiveness of Tourism Infrastructure Investment

พรทิพย์ จตุพรมงคลชัย (Pornthip Jatupornmongkolchai)[1] กนกอร เนตรชู (Kanokaon Netchu) [2]

ปวีณา สปิลเลอร์ (Pawina Spiller) [3] ธีระ กุลสวัสดิ์ (Teera Kulsawat) [4]

ธัญพิชชา สามารถ (Thanpitcha Sarmart)[5] ภัสนันท์ พ่วงเถื่อน (Passanan Phuangthuean)[6]

[1]นักวิชาการอิสระด้านบัญชีและการเงิน

Independent Accounting and Finance Specialist

[2]อาจารย์, ประจำคณะบริหารธุรกิจ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์ (พื้นที่ศาลายา)

'Lecturer, Faculty of Business Administration, Rajamangala University of Technology Rattanakosin (Salaya)

[3]ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., ประจำคณะบริหารธุรกิจและเทคโนโลยีสารสนเทศ มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลอีสาน วิทยาเขตขอนแก่น, ผู้ประพันธ์บรรณกิจ

Asst. Prof. Dr., Faculty of Business Administration and Information Technology, Rajamangala University of Technology Isan Khon Kaen, Corresponding Author

[4]ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., ประจำคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Asst. Prof. Dr., Faculty of Political Science and Law, Burapha University

[5]ดร., ประจำคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา

Dr., Faculty of Political Science and Law, Burapha University

[6]ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร., ประจำคณะรัฐศาสตร์และนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา, ผู้มีส่วนสำคัญทางปัญญา

Asst. Prof. Dr., Faculty of Political Science and Law, Burapha University, Essentially Intellectual Contributor

E-mail: japornthip@gmail.com

Received: May 30 2025

Revised: 3 August 2025

Accepted: 4 July 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาบทบาทของข้อมูลทางบัญชีในการประเมินความคุ้มค่าของการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว โดยใช้กรณีศึกษาโครงการพัฒนาพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวแห่งหนึ่งในภาคอีสานตอนบน เป็นตัวอย่างเชิงประยุกต์ ซึ่งมีข้อมูลทางการเงินและการลงทุนที่ครบถ้วน ผลการวิจัยพบว่าข้อมูลทางบัญชี เช่น งบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสดและงบดุล มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการตัดสินใจลงทุน โดยเฉพาะเมื่อนำมาใช้ร่วมกับเครื่องมือการวิเคราะห์ทางการเงิน เช่น อัตราผลตอบแทนภายใน (IRR) มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV) จุดคุ้มทุน (BEP) ระยะเวลาคืนทุน (Payback Period) และอัตราส่วนทางการเงินอื่น ๆ ซึ่งช่วยให้เข้าใจถึงความเที่ยงตรงทางการเงินของโครงการ ทั้งในสถานการณ์ปกติและสถานการณ์ความไว (Sensitivity Analysis) โดยใช้ข้อมูลทุติยภูมิจากจากเอกสาร Feasibility Study โครงการพัฒนาพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวแห่งหนึ่งในภาคอีสานตอนบน

นอกจากนี้งานวิจัยยังเสนอกรอบแนวคิดในการใช้ข้อมูลทางการเงินและบัญชีในการประเมินผลตอบแทนและผลกระทบทางเศรษฐกิจของโครงการอย่างยั่งยืน โดยเน้นการวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่มีข้อมูลเป็นฐาน ซึ่งสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวอื่น ๆ ได้ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรและลดความเสี่ยงทางการเงินรวมถึงส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืนในประเทศไทย

คำสำคัญ: ข้อมูลทางบัญชี, การลงทุนโครงสร้างพื้นฐาน, การท่องเที่ยว, การศึกษาความเป็นไปได้, การวิเคราะห์ทางการเงิน

Abstract

This research article aims to examine the role of accounting information in assessing the cost-effectiveness of tourism infrastructure investment. A case study of a tourism development project in the Upper Northeastern region of Thailand was selected as an applied example, based on comprehensive financial and investment data. The findings reveal that accounting data, including income statements, cash flow statements, and balance sheets, play a crucial role in supporting investment decision-making, especially when used in conjunction with financial analysis tools such as Internal Rate of Return (IRR), Net Present Value (NPV), Break-even Point (BEP), Payback Period and other financial ratios. These tools help stakeholders understand the financial viability of the project under both normal and sensitivity scenarios, by utilizing secondary data from the Feasibility Study document of a tourism development project in a certain area of Upper Northeastern Thailand.

Furthermore, this study proposes a conceptual framework for using financial and accounting data to evaluate economic returns and impacts sustainably. Emphasizing data-driven strategic planning, the framework can be applied to other tourism infrastructure projects to improve resource management efficiency, reduce financial risks, and promote genuine community participation-key components of sustainable local development in Thailand.

Keywords: Accounting Information, Infrastructure Investment, Tourism, Feasibility Study, Financial Analysis

บทนำ

การพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวในประเทศไทย โดยเฉพาะในพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือหรือ “ภาคอีสาน” มีศักยภาพในการกระตุ้นเศรษฐกิจท้องถิ่นและกระจายรายได้ให้เกิดขึ้นภายในชุมชนอย่างมีประสิทธิภาพ (Boonyasana & Chinnakum, 2021) แม้ว่าในภาพรวมจะพบว่าการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวของประเทศนั้น ได้มีหน่วยงานต่าง ๆ ผลักดันให้การพัฒนาการท่องเที่ยวของประเทศและกลุ่มจังหวัดนั้นมีการเติบโตขึ้น (สุนีย์ เลี่ยวเพ็ญวงษ์, 2557) ซึ่งความสำเร็จของโครงการพัฒนาด้านการท่องเที่ยวเหล่านี้จำเป็นต้องอาศัยการลงทุนเชิงกลยุทธ์ในโครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม ซึ่งต้องได้รับการสนับสนุนจากข้อมูลทางบัญชีและการเงินที่ถูกต้องแม่นยำ เพื่อประเมินความคุ้มค่าและความเสี่ยงของการลงทุน ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว (Horngren et al., 2021)

ปัจจุบัน การท่องเที่ยวได้แสดงให้เห็นบทบาทสำคัญในการลดความยากจนและส่งเสริมการเติบโตของภาพรวมเศรษฐกิจ (Phonwattana et al., 2021) แต่ในขณะเดียวกันก็อาจส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (Boonyasana & Chinnakum, 2021) การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมจึงเป็นสิ่งจำเป็นเพื่อรักษาสมดุลระหว่างผลประโยชน์ทางเศรษฐกิจและความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม และอีกสิ่งหนึ่งที่สำคัญคือความชัดเจนและความต่อเนื่องของนโยบาย ความมุ่งมั่นของรัฐบาลในการผลักดันเป็นสิ่งที่จำเป็น (ณัฐณภรณ์ เอกนราจินดาวัฒน์, 2562) นอกจากนี้การท่องเที่ยวเชิงชุมชน (Community-Based Tourism - CBT) ได้รับการยอมรับว่าเป็นเครื่องมือที่มีศักยภาพในการสร้างรายได้ให้แก่ประชากรท้องถิ่น โดยเฉพาะในกิจกรรมการผลิตของที่ระลึก ซึ่งสามารถสร้างโอกาสในการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุและแรงงานในชุมชน (เบญจา ทองพันธ์ และประกอบ ใจมั่น, 2567) ทั้งนี้การกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวอาจไม่สม่ำเสมอ ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ (Wattanakuljarus & Coxhead, 2006) ดังนั้นการวางแผนการลงทุนที่ใช้ข้อมูลเป็นฐาน (Data-Driven Planning) และมีความโปร่งใสจึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่ง

ในบริบทของภาคอีสานนั้น ความท้าทายหลายประการ เช่น ข้อจำกัดทางวัฒนธรรม สภาพปัจจัยการผลิตที่มีคุณภาพต่ำ และการขาดการประสานงานในห่วงโซ่คุณค่าการท่องเที่ยว ยังคงเป็นอุปสรรคต่อ

การพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างเต็มประสิทธิภาพ การวางแผนเชิงกลยุทธ์และความร่วมมือระหว่างภาครัฐและเอกชนจึงมีความสำคัญอย่างมากในการเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งด้านการท่องเที่ยว (พระครูสุตวรธรรมกิจ, 2564) ในขณะเดียวกัน การท่องเที่ยวที่ยั่งยืน ซึ่งส่งเสริมกิจกรรมทางเศรษฐกิจ การอนุรักษ์วัฒนธรรม และสวัสดิภาพของชุมชน มีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน (Phonwattana et al., 2021) ดังนั้นการลงทุนควรมุ่งเน้นไปที่แนวทางปฏิบัติที่ยั่งยืน เพื่อเพิ่มผลประโยชน์ในระยะยาวสูงสุด โดยการศึกษางานวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาความเป็นไปได้ของโครงการโดยนำข้อมูล 5 ปีมาใช้ในการวิเคราะห์ เนื่องจากมีความระมัดระวังในการใช้ข้อมูลระยะยาวในการอธิบาย เช่น สถานการณ์ COVID 19 ซึ่งอาจทำให้การศึกษาข้อมูลที่ได้อาจมีความลำเอียง

ข้อมูลทางบัญชี เช่น งบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสดและงบดุล ควบคู่กับ อัตราส่วนทางการเงิน เช่น IRR, NPV, BEP และ ROI มีบทบาทสำคัญในการประเมินความคุ้มค่าของโครงการลงทุนทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เนื่องจากข้อมูลเหล่านี้จะสามารถบ่งบอกได้ถึงความสามารถในการทำกำไรของสถานประกอบการ (Brealey, R. A., Myers, S. C., & Allen, F., 2020); อาภาภรณ์ พันธ์เขียว และพรรณทิพย์ อย่างกลั่น, 2565) ข้อมูลเหล่านี้ไม่เพียงสะท้อนผลประกอบการในอดีต แต่ยังช่วยในการคาดการณ์อนาคต ระบุโอกาสและความเสี่ยง ตลอดจนสนับสนุนการตัดสินใจลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน การนำข้อมูลทางบัญชีมาใช้ในการวิเคราะห์โครงการจะช่วยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าใจถึงศักยภาพและข้อจำกัดของโครงการอย่างรอบด้าน (Horngren et al., 2021)

บทความวิจัยนี้มีมุ่งเน้นการศึกษาบทบาทของข้อมูลทางบัญชีในการประเมินความคุ้มค่าของการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว โดยใช้กรณีศึกษาโครงการพัฒนาพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวแห่งหนึ่งในภาคอีสานตอนบน เป็นตัวอย่างเชิงประยุกต์ ซึ่งมีข้อมูลทางการเงินและการลงทุนที่ครบถ้วน จากการศึกษาพบว่า ข้อมูลทางบัญชีมีความสำคัญในการสนับสนุนการตัดสินใจลงทุน ซึ่งรายได้ของกิจการ มูลค่าตามบัญชี และอัตราส่วนของหนี้สินรวมต่อสินทรัพย์ของสถานประกอบการนั้นมีผลกับคุณภาพของข้อมูลทางบัญชี (ชนิดา จันทนฤมาน, 2562) โดยเฉพาะเมื่อใช้ร่วมกับเครื่องมือการวิเคราะห์ทางการเงิน เช่น อัตราผลตอบแทนภายใน (IRR), มูลค่าปัจจุบันสุทธิ (NPV), จุดคุ้มทุน (BEP) และอัตราส่วนทางการเงินอื่น ๆ ซึ่งช่วยให้เข้าใจถึงความมีชีวิตทางการเงินของโครงการ ทั้งในสถานการณ์ปกติและสถานการณ์ความไว (Sensitivity Analysis) (Dayananda et al., 2002)

นอกจากนี้งานวิจัยนี้ยังมุ่งเสนอกรอบแนวคิดและหลักการ ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานการท่องเที่ยวอื่น ๆ ได้ โดยเน้นการใช้ข้อมูลทางการเงินและบัญชีในการสนับสนุนการตัดสินใจลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน ทั้งนี้การวางแผนเชิงกลยุทธ์ที่มีข้อมูลเป็นฐานจะช่วยลดความเสี่ยงในการลงทุน เพิ่มประสิทธิภาพการใช้ทรัพยากรและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืนในประเทศไทย (Chatkaewnapanon & Lee, 2022; Suriya, 2012)

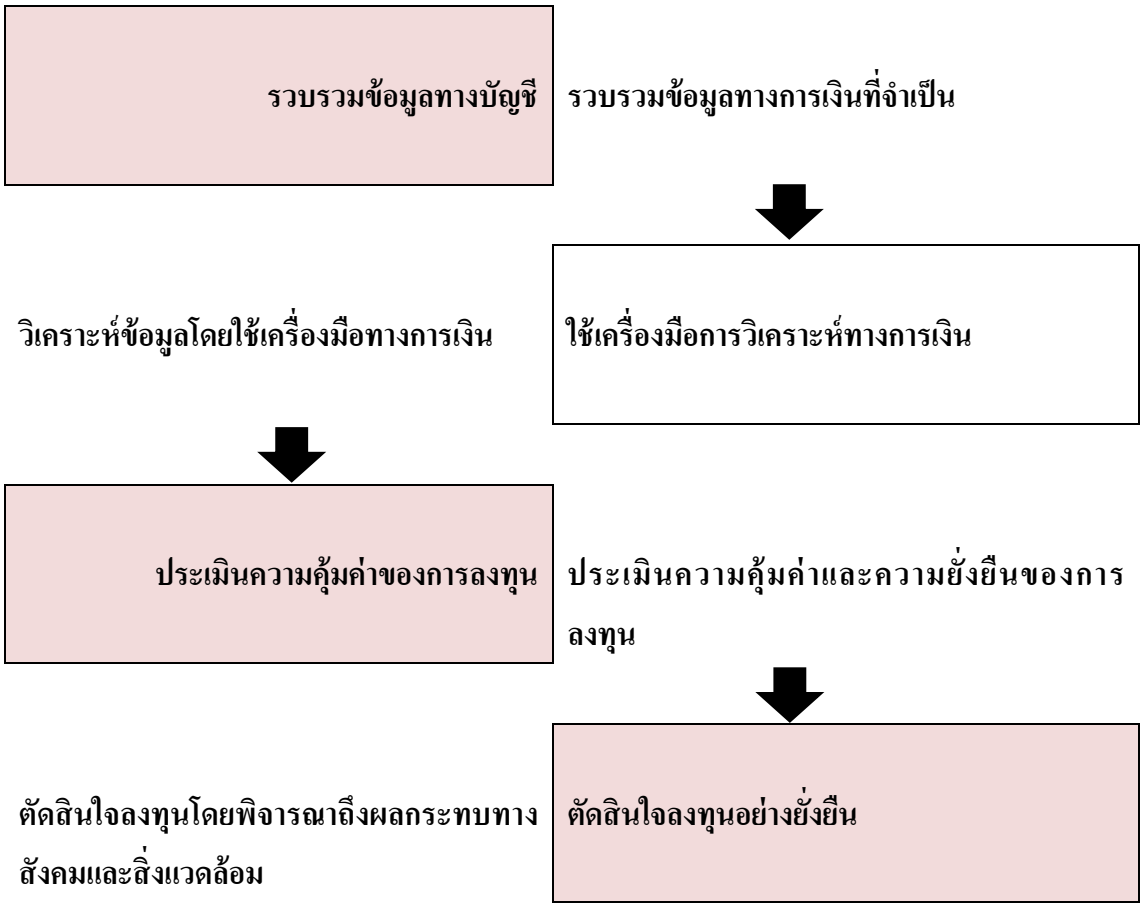
วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาบทบาทของข้อมูลทางบัญชีในการสนับสนุนการตัดสินใจลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว

2. เพื่อวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวโดยใช้ข้อมูลจากโครงการพัฒนาพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวแห่งหนึ่งในภาคอีสานตอนบน

3. เพื่อเสนอกรอบแนวคิดในการใช้ข้อมูลทางบัญชีร่วมกับเครื่องมือการวิเคราะห์ทางการเงินในการประเมินผลตอบแทนและผลกระทบทางเศรษฐกิจของโครงการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

กรอบแนวคิดการทำวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

โดยการใช้ข้อมูลทางบัญชีเพื่อประเมินความคุ้มค่าการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

การทบทวนวรรณกรรม

1. บทบาทของข้อมูลทางบัญชีกับบทบาทในการตัดสินใจลงทุน

ข้อมูลทางบัญชี เช่น งบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสด และงบดุล ถือเป็นแหล่งข้อมูลสำคัญในการตัดสินใจทางธุรกิจ (Brigham & Ehrhardt, 2020) โดยเฉพาะในบริบทของการลงทุนในโครงสร้างพื้นฐาน ข้อมูลเหล่านี้ไม่เพียงสะท้อนผลประกอบการในอดีต แต่ยังสามารถใช้ในการคาดการณ์แนวโน้มอนาคต รวมทั้งระบุโอกาสและความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้นจากการลงทุน โดย Brigham & Houston (2019) กล่าวว่า การวิเคราะห์ข้อมูลทางบัญชีเป็นส่วนหนึ่งของกระบวนการวางแผนทางการเงินที่มีประสิทธิภาพ ซึ่งช่วยให้นักลงทุนและผู้บริหารสามารถประเมินศักยภาพทางการเงินของโครงการอย่างรอบด้าน อีกทั้ง Götze et al. (2015) ยืนยันว่า การนำข้อมูลทางบัญชีมาใช้ร่วมกับเทคนิคการวิเคราะห์ทางการเงินจะเพิ่มความแม่นยำในการตัดสินใจลงทุนระยะยาว

2. การใช้เครื่องมือทางการเงินในการประเมินความคุ้มค่าของโครงการลงทุน

ในการประเมินความคุ้มค่าของโครงการลงทุน นักวิจัยและผู้บริหารมักใช้เครื่องมือทางการเงิน เช่น IRR, NPV, BEP, Payback Period และ ROI เพื่อวิเคราะห์ผลตอบแทนทางการเงินและความเป็นไปได้ในการลงทุนของโครงการ (Dayananda et al., 2002) โดย IRR เป็นตัวชี้วัดที่ใช้วัดความสามารถในการสร้างผลตอบแทนจากโครงการเมื่อคำนึงถึงมูลค่าเงินในอนาคต ในขณะที่ NPV ช่วยให้เห็นมูลค่าปัจจุบันของผลตอบแทนสุทธิจากการลงทุน นอกจากนี้ BEP หรือจุดคุ้มทุน ยังช่วยให้เข้าใจระดับรายได้ขั้นต่ำที่โครงการจำเป็นต้องบรรลุเพื่อหลีกเลี่ยงการขาดทุน ในขณะที่ ROI แสดงให้เห็นถึงประสิทธิภาพในการใช้ทรัพยากรทางการเงินโดยรวม (Götze et al., 2015) เครื่องมือเหล่านี้จึงมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการตัดสินใจเชิงกลยุทธ์ โดยเฉพาะในโครงการขนาดใหญ่ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐาน (Horngren et al., 2021)

3. การวิเคราะห์ความไว (Sensitivity Analysis) กับการลดความเสี่ยงในการลงทุน

การวิเคราะห์ความไว (Sensitivity Analysis) เป็นแนวทางสำคัญในการประเมินผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรสำคัญ เช่น รายได้เฉลี่ยต่อปี ต้นทุนคงที่ และอัตราดอกเบี้ย ซึ่งมีผลต่อผลตอบแทนของโครงการ (Dayananda et al., 2002) การประยุกต์ใช้การวิเคราะห์ประเภทนี้ช่วยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าใจถึงสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน และเตรียมแผนรองรับความเสี่ยงได้อย่างเหมาะสม (Hall et al., 2020) สำหรับในกรณีของโครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยว การเปลี่ยนแปลงของจำนวนนักท่องเที่ยว ราคาค่าบริการ หรือสภาพเศรษฐกิจ อาจส่งผลกระทบอย่างมีนัยสำคัญต่อผลตอบแทนทางการเงิน เช่น จำนวนนักท่องเที่ยว อัตราแลกเปลี่ยน ราคาน้ำมัน ตลอดจนสถานการณ์จากภัยธรรมชาติ เป็นต้น (Gössling et al.,

2020; Becken & Carmignani, 2020) การใช้ Sensitivity Analysis จึงเป็นเครื่องมือเสริมความมั่นใจและความโปร่งใสในการนำเสนอผลการลงทุน

4. การลงทุนเชิงโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวและการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการประเมินผล

การลงทุนในโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวมักมีลักษณะเป็นโครงการระยะยาวที่มีระยะเวลาดำเนินงานหลายสิบปี ดังนั้นการวางแผนทางการเงินที่มีข้อมูลเป็นฐานจึงเป็นสิ่งจำเป็น (Phonwattana et al., 2021) โดยเฉพาะในบริบทของภาคอีสาน ซึ่งมีข้อจำกัดด้านภูมิศาสตร์และทรัพยากรหลายประการ การใช้ข้อมูลทางบัญชีอย่างละเอียดช่วยลดความเสี่ยงและเพิ่มศักยภาพในการบรรลุผลตอบแทนที่ยั่งยืน ทั้งนี้ Boonyasana & Chinnakum (2021) ได้เสนอกรณีศึกษาเกี่ยวกับการลงทุนในพื้นที่ท่องเที่ยวในภาคอีสาน โดยพบว่าโครงการที่ใช้ข้อมูลการเงินและบัญชีในการวิเคราะห์อย่างละเอียดมีแนวโน้มประสบความสำเร็จมากกว่าโครงการที่พึ่งพาการตัดสินใจแบบประมาณการหรือประสบการณ์เพียงอย่างเดียว (Asian Development Bank, 2019; OECD, 2020)

5. การท่องเที่ยวเชิงชุมชน (Community-Based Tourism - CBT) กับการใช้ข้อมูลบัญชีในการวางแผนการลงทุน

การท่องเที่ยวเชิงชุมชน (CBT) ได้รับการยอมรับว่าเป็นแนวทางที่สามารถสร้างรายได้ให้แก่ประชากรท้องถิ่น โดยเฉพาะในกิจกรรมการผลิตของที่ระลึก ซึ่งสามารถสร้างโอกาสในการมีส่วนร่วมของผู้สูงอายุและแรงงานในชุมชน (An economic analysis of community-based tourism in Thailand, 2022) โดยรูปแบบทางการเงินของการท่องเที่ยวชุมชนมีโครงสร้างทางการเงินที่แตกต่างจากการท่องเที่ยวแบบเชิงพาณิชย์ ในด้านโครงสร้างเจ้าของมักเป็นแบบกลุ่ม สหกรณ์ หรือชุมชน (Giampiccoli & Saayman, 2018) และการจัดสรรผลกำไร จะกระจายไปยังสมาชิกชุมชน ดังนั้นบัญชีสำหรับการจัดสรรผลประโยชน์จะเป็นการแสดงการกระจายรายได้ไปยังสมาชิกชุมชน กองทุนพัฒนาชุมชน และกิจกรรมอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม (Sebele, 2019) อย่างไรก็ตาม Wattanakuljarus & Coxhead (2006) ชี้ให้เห็นว่า การกระจายรายได้จากการท่องเที่ยวอาจไม่สม่ำเสมอ ทำให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ ดังนั้นการวางแผนการลงทุนที่ใช้ข้อมูลเป็นฐานจึงเป็นสิ่งสำคัญในการลดช่องว่างของรายได้และเพิ่มความโปร่งใสในการลงทุน

6. การพัฒนาการท่องเที่ยวเชิงยั่งยืนและการใช้ข้อมูลบัญชีสนับสนุนการตัดสินใจระยะยาว

การท่องเที่ยวเชิงยั่งยืนไม่เพียงแต่เน้นผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ แต่ยังคำนึงถึงผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมเป็นสำคัญ (Chatkaewnapanon & Lee, 2022; Elkington, 2018) ดังนั้น การใช้ข้อมูลทางบัญชีที่ครอบคลุมทั้งมูลค่าทางการเงินและผลกระทบทางสังคมจึงเป็นแนวทางที่เหมาะสมในการประเมินความคุ้มค่าของโครงการระยะยาว (Schaltegger & Burritt, 2017) โดย Suriya (2012) ได้วิเคราะห์ว่าการท่องเที่ยวไม่ใช่ “ยาครอบจักรวาล” สำหรับการขจัดความยากจน โดยเฉพาะในพื้นที่ที่ขาดการลงทุน

โครงสร้างพื้นฐานที่เหมาะสม ดังนั้น การใช้ข้อมูลทางบัญชีในการวางแผนและติดตามผลจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพื่อให้โครงการท่องเที่ยวสามารถสร้างประโยชน์ได้อย่างยั่งยืนทั้งในแง่เศรษฐกิจ สังคมและสิ่งแวดล้อม

จากการทบทวนวรรณกรรมนี้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัย โดยเน้นย้ำถึงบทบาทสำคัญของข้อมูลทางบัญชี โดยในการประเมินความคุ้มค่าของการลงทุนของโครงการ ซึ่งสนับสนุนวัตถุประสงค์ข้อแรกในการศึกษาบทบาทของข้อมูลทางบัญชีต่อการตัดสินใจลงทุน นอกจากนี้ยังตอบวัตถุประสงค์ข้อที่สอง ด้วยการยกตัวอย่างกรณีศึกษาในภาคอีสานตอนบนของไทย ที่แสดงให้เห็นการนำเครื่องมือทางการเงิน มาประยุกต์ใช้ในการวิเคราะห์ความคุ้มค่าของโครงการ รวมถึงวัตถุประสงค์ข้อที่สาม โดยเสนอกรอบแนวคิดที่บูรณาการข้อมูลทางบัญชีกับการวิเคราะห์ทางการเงิน เพื่อส่งเสริมการพัฒนาการท่องเที่ยว ซึ่งสอดคล้องกับเป้าหมายหลักของการวิจัยในการพัฒนากรอบการทำงานที่นำไปใช้ได้จริงสำหรับโครงการท่องเที่ยวในท้องถิ่น

วิธีการวิจัย

บทความวิจัยนี้เป็น การวิจัยเชิงประยุกต์ (Applied Research) โดยใช้แนวทาง การวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Methods Research) ซึ่งรวมทั้ง การวิเคราะห์เชิงปริมาณ (Quantitative Analysis) จากข้อมูลทางการเงินและการบัญชี และการวิเคราะห์เชิงคุณภาพ (Qualitative Analysis) จากการสัมภาษณ์และการสำรวจความเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้เข้าใจบทบาทของข้อมูลทางบัญชีในการสนับสนุนการตัดสินใจลงทุนอย่างรอบด้าน โดยมีวิธีการวิจัย 3 ขั้นตอน ดังนี้

ขั้นตอนที่ 2 การวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว โดยใช้เครื่องมือการวิเคราะห์ทางการเงินเพื่อประเมินความคุ้มค่าของโครงการ ได้แก่ IRR (Internal Rate of Return) เพื่อคำนวณอัตราผลตอบแทนภายในของโครงการ NPV (Net Present Value) เพื่อคำนวณมูลค่าปัจจุบันสุทธิของกระแสเงินสด BEP (Break-even Point) เพื่อคำนวณจุดคุ้มทุนของโครงการ และพิจารณาถึงระยะเวลาคืนทุนของเงินที่นำไปลงทุน รวมถึง Sensitivity Analysis เพื่อวิเคราะห์ผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของตัวแปรสำคัญ เช่น รายได้ลดลงร้อยละ 10, ร้อยละ 30 และ ร้อยละ 50 ด้วยการวิเคราะห์ข้อมูลจากเอกสารงบประมาณและ Feasibility Study ของโครงการ ซึ่งเครื่องมือเหล่านั้นจะช่วยให้เข้าใจถึงความคุ้มค่าของโครงการ (Dayananda et al., 2002)

ขั้นตอนที่ 3 เสนอกรอบแนวคิดในการใช้ข้อมูลทางบัญชีร่วมกับเครื่องมือการวิเคราะห์ทางการเงิน ด้วยการนำผลการวิเคราะห์จากขั้นตอนที่ 1 และ 2 มาสรุป เพื่อการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการประเมินความคุ้มค่าของการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว โดยใช้ Content Analysis ในการวิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์และแบบสอบถาม และใช้ Thematic Analysis เพื่อแยกประเด็นสำคัญ เช่น ความยั่งยืน, การมีส่วนร่วมของชุมชน, ความเหลื่อมล้ำทางเศรษฐกิจ สำหรับการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล (Validity and Reliability) ใช้เทคนิค Triangulation เพื่อเปรียบเทียบข้อมูลจากหลายแหล่ง เช่น

งบประมาณและ Feasibility Study ของโครงการ, วิธีการบันทึกทางบัญชี, ความถูกต้องของสมการทางบัญชี เช่น Assets = Liabilities + Equity พร้อมกับตรวจสอบความแม่นยำของสูตรการคำนวณ เช่น IRR, NPV โดยใช้ Excel ด้วยวิธีการ Cross-check ข้อมูลจากรายงานเดิมมาเปรียบเทียบกับการคำนวณใหม่เพื่อให้แน่ใจว่าไม่มีข้อผิดพลาด โดยวิธีการนี้เป็นการเน้นการตรวจสอบการใช้ข้อมูลทางบัญชีร่วมกับการวิเคราะห์ทางการเงิน ช่วยให้เข้าใจผลตอบแทนและความเสี่ยงของโครงการได้อย่างรอบด้าน

ผลการศึกษา

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลด้านงบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสด งบดุล การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน และการวิเคราะห์ความไว ตามตารางแสดงผลที่ 1 - 5 ดังนี้

ตารางที่ 1 งบกำไรขาดทุน (Income Statement Analysis - ปีที่ 1 - 5)

ลำดับ	รายการ	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5
A1	รายได้ (Revenue)	196,942,672	211,325,806	220,835,467	229,668,886	237,707,297
B1	ต้นทุนขาย (COGS)	92,746,181	98,573,582	102,342,058	105,937,780	109,325,789
C1	กำไรขั้นต้น (Gross Profit)	104,196,491	112,752,224	118,493,409	123,731,106	128,381,508
D1	GPM (%)	53%	53%	54%	54%	54%
E1	ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (Operating Expense)	18,755,414	19,906,064	20,666,837	21,373,511	22,016,584
F1	กำไรจากการดำเนินงาน (EBIT)	85,441,077	92,846,160	97,826,572	102,357,595	106,364,924
G1	OPM (%)	43%	44%	44%	45%	45%
H1	กำไรก่อนภาษี (EBT)	79,074,382	87,894,286	94,289,519	100,235,363	105,657,513
I1	ภาษีเงินได้ (20%)	15,814,877	17,578,857	18,857,904	20,047,073	21,131,503
J1	กำไรสุทธิ (Net Income)	63,259,505	70,315,429	75,431,615	80,188,290	84,526,010
K1	NPM (%)	32%	33%	34%	35%	36%

หมายเหตุ: A1 คือ รายได้คาดการณ์จากกิจกรรมการท่องเที่ยว เช่น ค่าเข้าชม, อาหารและเครื่องดื่ม, ที่พัก, กิจกรรมเสริม, B1 คือ ต้นทุนขายเป็นต้นทุนแปรผันตามระดับรายได้ เช่น วัสดุสิ้นเปลือง, พนักงานบริการ, C1 คำนวณจาก (Gross Profit = Revenue – COGS), D1 คือ กำไรขั้นต้นต่อรายได้ GPM = (Gross Profit / Revenue) × 100%, E1 คือ ค่าใช้จ่ายในการดำเนินงานรวมถึงค่าแรงงานทางอ้อม, ค่าสาธารณูปโภค, ค่าเสื่อมราคา, F1 คือ กำไรจากการดำเนินงาน (EBIT = Gross Profit – Operating Expenses) ทั้งนี้ได้รวมดอกเบี้ยจ่ายแล้ว, G1 คือ อัตราผลตอบแทนจากการดำเนินงาน (OPM = (EBIT / Revenue) × 100%), H1–I1 ไม่มีดอกเบี้ย ดังนั้น EBT = EBIT, J1 คือ กำไรสุทธิหลังหักภาษี 20% และ K1 คือ กำไรสุทธิต่อรายได้ (NPM = (Net Income / Revenue) × 100%)

ตารางที่ 2 งบกระแสเงินสด (Cash Flow Statement - ปีที่ 1 - 5)

รายการ	ปีที่ 0	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5
กระแสเงินสดจากกิจกรรมการดำเนินงาน (CFO)	-	77,096,032	85,124,473	88,833,684	92,185,083	95,119,172
กระแสเงินสดจากกิจกรรมการลงทุน (CFI)	-206,568,820	-	-	-	-	-
การแสเงินสดจากกิจกรรมจัดหาเงิน (CFF)	206,568,820	-29,003,833	-27,589,011	-26,174,190	-24,759,369	-23,344,548
การกู้ยืมระยะยาว (Debt)	113,185,688					
การชำระคืนเงินกู้และดอกเบี้ย	-	-29,003,833	-27,589,011	-26,174,190	-24,759,369	-23,344,548
ส่วนของเจ้าของ (Equity)	93,383,132					
กระแสเงินสดสุทธิ	-	48,092,200	57,535,462	62,659,494	67,425,714	71,774,624
กระแสเงินสดสะสม (Cumulative Cash Flow)	- 206,568,820	- 129,472,788	- 44,348,315	44,485,369	136,670,453	231,789,625

หมายเหตุ: ปีที่ 0 เป็นปีเริ่มต้นโครงการ มีการลงทุนครั้งเดียว (Initial Investment) และกระแสเงินสดสะสมแสดงถึงความสามารถในการคืนทุนของโครงการ ซึ่งเกิดจากเงินลงทุนเริ่มแรกหักกระแสเงินสดจากการดำเนินงานสะสม

ตารางที่ 3 งบดุล (Balance Sheet Summary - ปีที่ 0 - 5)

รายการ	ปีที่ 0	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5
สินทรัพย์รวม (Total Assets)	206,568,820	247,446,419	295,131,031	347,932,043	405,489,952	467,385,809
หนี้สินรวม (Total Liabilities)	113,185,688	90,803,782	68,172,965	45,542,362	22,911,981	281,827
หนี้สินระยะสั้น (เจ้าหนี้การค้า)	-	255,231	261,552	268,087	274,843	281,827
หนี้สินระยะยาว	113,185,688	90,548,551	67,911,413	45,274,275	22,637,138	-

รายการ	ปีที่ 0	ปีที่ 1	ปีที่ 2	ปีที่ 3	ปีที่ 4	ปีที่ 5
ส่วนของเจ้าของ (Equity)	93,383,132	156,642,638	226,958,067	302,389,681	382,577,972	467,103,982
ทุนจดทะเบียน	93,383,132	93,383,132	93,383,132	93,383,132	93,383,132	93,383,132
กำไรสะสม	-	63,259,506	133,574,935	209,006,550	289,194,840	373,720,851
D/E Ratio	1.21	0.58	0.30	0.15	0.06	0.001

หมายเหตุ: ทุกปีรายการลงตัว แสดงถึงความถูกต้องของข้อมูลทางการเงิน (Assets = Liabilities + Equity) ทั้งนี้ได้มีการแยกเจ้าหนี้การค้าออกมา เนื่องจากมีการตั้งสมมติฐานโครงการได้มีการกู้ยืมเงินมาลงทุนจากสถาบันการเงินในการพัฒนาโครงการ

ตารางที่ 4 การวิเคราะห์อัตราส่วนทางการเงิน (Financial Ratios Analysis)

อัตราส่วน	ค่าที่คำนวณได้	เกณฑ์มาตรฐาน	ความหมาย
IRR (5 ปี)	30.35%	> 10%	โครงการให้ผลตอบแทนสูงกว่าเกณฑ์
NPV (Discount Rate = 15%)*	83.25 ล้านบาท	> 0	โครงการให้ผลตอบแทนเชิงบวก
BEP	52.87 ล้านบาท	< รายได้เฉลี่ยต่อปี	โครงการคุ้มทุน ณ สิ้นปีที่ 5
ROA (เฉลี่ย 5 ปี)	21%	> 5%	ประสิทธิภาพการใช้สินทรัพย์
ROE (เฉลี่ย 5 ปี)	30%	> 5%	ผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น
D/E Ratio (ณ ปีที่ 5)	0.001	< 1	ไม่มีหนี้สิน ลดความเสี่ยง
ระยะเวลาคืนทุน (Payback Period)	2 ปี 6 เดือน	< 5 ปี	คืนทุนเร็ว

หมายเหตุ: กำหนดสมมติฐานอัตราคิดลด 15% เนื่องจากเป็นการพัฒนาโครงการใหม่ เจ้าของโครงการไม่มีประสบการณ์ในการบริหารโครงการมาก่อน จึงทำให้ต้นทุนของเงินทุนสูงขึ้น

ตารางที่ 5 การวิเคราะห์ความไว (Sensitivity Analysis)

สถานการณ์	IRR (%)	NPV (ล้านบาท)	ROA* (%)	ROE* (%)	ระยะเวลาคืนทุน
กรณีปกติ	30.35%	83.25	21	30	**2 ปี 6 เดือน**
รายได้ลดลง 10%	24.04%	47.79	22	29	**2 ปี** 10 **เดือน**
รายได้ลดลง 30%	10.33%	-23.11	17	24	**3 ปี** 10 **เดือน**
รายได้ลดลง 50%	-5.95%	-94.01	11	15	**6 ปี**

หมายเหตุ: ROA และ ROE เฉลี่ย 5 ปี, เนื่องจากโครงการนี้มีระยะคืนทุนเร็วที่ 2 ปี 6 เดือน การวิเคราะห์ความไวจึงพิจารณาจากการเปลี่ยนแปลงรายได้

จากการวิเคราะห์ตารางที่ 1 - 5 พบว่าการศึกษาบทบาทของข้อมูลทางบัญชีในการสนับสนุนการตัดสินใจลงทุน เช่น งบกำไรขาดทุน, งบกระแสเงินสด, งบดุล, อัตราส่วนทางการเงิน และความไวในการสนับสนุนการวางแผนและตัดสินใจลงทุน โดยใช้ข้อมูลจากเอกสาร Feasibility Study โครงการพัฒนาพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวแห่งหนึ่งในภาคอีสานตอนบน ผลการศึกษา พบว่า ข้อมูลทางบัญชีมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการตัดสินใจลงทุน โดยเฉพาะในบริบทของการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวในภาคอีสานตอนบน ซึ่งข้อมูลเช่น งบกำไรขาดทุน, งบกระแสเงินสด, งบดุลและอัตราส่วนทางการเงินช่วยให้คาดการณ์รายได้และกำไรได้อย่างแม่นยำ ควบคุมต้นทุนและวางแผนงบประมาณได้อย่างมีประสิทธิภาพ ประเมินความเสี่ยงและผลตอบแทนได้รอบด้านและตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลทางการเงินผ่านสมการทางบัญชี ดังตารางที่ 6 ทั้งนี้การวิเคราะห์ความไวของโครงการภายใต้สถานการณ์ต่าง ๆ เมื่อรายได้ลดลงร้อยละ 10% โครงการยังคงให้ผลตอบแทน IRR ที่ 24.04% และ NPV 47.79 ล้านบาท แม้ระยะเวลาคืนทุนจะเพิ่มขึ้นเป็น 2 ปี 10 เดือน อย่างไรก็ตาม หากรายได้ลดลง 30% และ 50% จะส่งผลให้ IRR ลดลงเหลือ 10.33% และ -5.95% ตามลำดับ ทำให้ NPV ติดลบ ซึ่งสะท้อนถึงความไวของโครงการต่อการเปลี่ยนแปลงรายได้ โดยเฉพาะในสถานการณ์ที่รายได้ลดลงเกิน 30% โครงการย่อมไม่คุ้มทุนในการลงทุน การวิเคราะห์นี้ช่วยให้เห็นถึงความสำคัญของการวางแผนจัดการความเสี่ยง โดยเฉพาะการสร้างรายได้จากหลายช่องทาง และการควบคุมต้นทุนให้มีประสิทธิภาพ เพื่อรักษาเสถียรภาพทางการเงินของโครงการ แม้จะเผชิญกับภาวะเศรษฐกิจผันผวน หรือสถานการณ์ที่ไม่แน่นอน ที่เกิดขึ้นในช่วง COVID 19

ตารางที่ 6 บทบาทของข้อมูลทางบัญชีในการตัดสินใจลงทุน

ประเด็นการตัดสินใจ	**ข้อมูลทางบัญชีที่ใช้**	**บทบาท**
การคาดการณ์รายได้	งบกำไรขาดทุน	ใช้รายได้ต่อปี ประเมินแนวโน้มรายได้
การควบคุมต้นทุน	งบกำไรขาดทุน	แยกต้นทุนคงที่และต้นทุนแปรผัน
การวางแผนงบประมาณ	งบกระแสเงินสด	ใช้กระแสเงินสดเพื่อกำหนดแผนการใช้จ่าย
การประเมินสภาพคล่อง	งบกระแสเงินสด งบดุล	ตรวจสอบความสามารถชำระหนี้
การประเมินความเสี่ยงทางการเงิน	งบดุล, D/E Ratio	โครงการไม่มีหนี้สิน ลดความเสี่ยง
การประเมินผลตอบแทน	ROA, ROE	ช่วยให้เข้าใจผลตอบแทนต่อผู้ถือหุ้น
การตัดสินใจลงทุน	IRR, NPV, BEP, Payback Period	ประเมินความคุ้มค่าของโครงการ
การวางแผนระยะยาว	สมการทางบัญชี	ตรวจสอบความถูกต้องของงบการเงิน

จากตารางที่ 6 แสดงให้เห็นถึงบทบาทสำคัญของข้อมูลทางบัญชีในการสนับสนุนการตัดสินใจลงทุน อย่างชัดเจน ได้แก่ ด้านการวางแผนระยะยาวเป็นการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการคาดการณ์รายได้และกำไร เพื่อวางแผนการลงทุนอย่างยั่งยืน ด้านการตรวจสอบความถูกต้องของงบการเงิน โดยใช้สมการทางบัญชี (Assets = Liabilities + Equity) เพื่อตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลทางบัญชี และด้านการวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการลงทุนโครงการ โดยใช้ข้อมูลจากงบที่มีการบันทึกทางบัญชี ได้แก่ งบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสดและงบดุล มาใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลทางการเงิน เพื่อประเมินความคุ้มค่าและสภาพคล่องของโครงการ

อภิปรายผลและข้อเสนอแนะการวิจัย

จากการศึกษาบทบาทของข้อมูลทางบัญชีในการสนับสนุนการตัดสินใจลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยว ข้อมูลจากงบกำไรขาดทุน, งบกระแสเงินสดและงบดุล มีบทบาทสำคัญในการวางแผนและการประเมินโครงการ สอดคล้องกับผลการศึกษาของ พิเชษฐ์ สิทธิโชคสกุลชัย และคณะ (2567) ได้ศึกษาความเกี่ยวข้องของข้อมูลทางบัญชีในการกำหนดมูลค่าหลักทรัพย์ พบว่า กำไรต่อหุ้นและกระแสเงินสดสุทธิ จากกิจกรรมดำเนินงานต่อหุ้น มีความเกี่ยวข้องเชิงบวกต่อราคาหุ้น วิเคราะห์ตามช่วงเวลา โดยที่กำไรต่อหุ้นมีความเกี่ยวข้องในการกำหนดมูลค่าหลักทรัพย์สูงกว่ากระแสเงินสดสุทธิจากกิจกรรมดำเนินงานต่อหุ้น โดยเฉพาะในกรณีศึกษาโครงการพัฒนาพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวแห่งหนึ่งในภาคอีสานตอนบน ซึ่งแสดงให้เห็นว่าการใช้ข้อมูลทางบัญชีไม่เพียงช่วยให้เข้าใจผลประกอบการในอดีต แต่ยังสามารถนำไปสู่การคาดการณ์รายได้และกำไรในอนาคตได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับการวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการลงทุนโดยใช้ข้อมูลจากโครงการพัฒนาพื้นที่เพื่อการท่องเที่ยวแห่งหนึ่งในภาคอีสานตอนบน พบว่าโครงการนี้ ณ ปีที่ 5 มี IRR เท่ากับ 30.35%, NPV เท่ากับ 83.25 ล้านบาท และระยะเวลาคืนทุนเท่ากับ 2 ปี 6 เดือน ซึ่งแสดงให้เห็นถึงความคุ้มค่าและความสามารถในการสร้างผลตอบแทนที่สูงของโครงการ เมื่อเปรียบเทียบกับเกณฑ์มาตรฐานทางการเงิน ทั้งนี้ การนำข้อมูลทางบัญชีมาใช้ร่วมกับเครื่องมือการวิเคราะห์ทางการเงิน เช่น IRR, NPV, BEP, Payback Period และ Sensitivity Analysis เป็นแนวทางที่สามารถประยุกต์ใช้ได้จริง สอดคล้องกับผลการศึกษาของกัญธนัช กัญธัญญ์ธาดาและจิรนันท์ ค่ายชัยภูมิ (2567) พบว่า ข้อมูลทางการบัญชีด้านต้นทุน จุดคุ้มทุน ต้นทุน - ผลประโยชน์มูลค่าปัจจุบันสุทธิ ผลตอบแทนภายในนั้นช่วยบ่งบอกถึงความคุ้มค่าของการลงทุนได้ และช่วยให้ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเข้าใจถึงระดับความเสี่ยงและผลตอบแทนของโครงการอย่างรอบด้าน (Dayananda et al., 2002) ซึ่งสอดคล้องกับกรอบแนวคิดที่นำเสนอไว้ว่า “ข้อมูลทางบัญชีใช้ในการการวิเคราะห์ทางการเงินที่นำไปสู่การประเมินความคุ้มค่าและส่งผลต่อการตัดสินใจลงทุนอย่างยั่งยืน”

นอกจากนี้การเสนอกรอบแนวคิดใหม่ที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้กับโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวอื่น ๆ ได้ ซึ่งประกอบด้วยการใช้ข้อมูลทางบัญชีร่วมกับเครื่องมือทางการเงินในการประเมินผลตอบแทนและผลกระทบทางเศรษฐกิจของโครงการอย่างยั่งยืน ทั้งนี้กรอบแนวคิดที่ได้จากงานวิจัยนี้สามารถขยายผลไปสู่การพัฒนานโยบายสาธารณะและแนวทางปฏิบัติที่ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ตามที่ Chatkaewnapanon & Lee (2022) และ Suriya (2012) ได้เสนอไว้ในงานวิจัยเดิมเกี่ยวกับการท่องเที่ยวเชิงชุมชน (Community-Based Tourism - CBT) และการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืน ดังนั้น การนำข้อมูลทางบัญชีมาใช้ในการวางแผนและการตัดสินใจจึงไม่เพียงแค่สนับสนุนผลตอบแทนทางเศรษฐกิจ แต่ยังช่วยลดผลกระทบทางสังคมและสิ่งแวดล้อมได้ด้วย

อย่างไรก็ตาม ผลการวิจัยนี้ยังสอดคล้องกับแนวคิดจาก Götze et al. (2015) ที่ระบุว่าการใช้ข้อมูลทางบัญชีร่วมกับเทคนิคการวิเคราะห์ทางการเงินจะเพิ่มความแม่นยำในการตัดสินใจลงทุนระยะยาว โดยเฉพาะในโครงการที่เกี่ยวข้องกับโครงสร้างพื้นฐานที่มีอายุการใช้งานยาวนานและต้องอาศัยการวางแผนที่รอบคอบ ซึ่งบทความนี้ได้แสดงให้เห็นว่าข้อมูลจากงบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสดและงบดุล สามารถนำมาใช้ร่วมกับเครื่องมือการวิเคราะห์ เช่น IRR, NPV, BEP, Payback Period และ D/E Ratio เพื่อประเมินความคุ้มค่าของโครงการได้อย่างเป็นระบบและมีประสิทธิภาพ ในส่วนของการตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูล งานวิจัยนี้ใช้เทคนิค Triangulation โดยเปรียบเทียบข้อมูลจากเอกสาร Feasibility Study สมการทางบัญชี (Assets = Liabilities + Equity) และการคำนวณ IRR, NPV ด้วย Excel เพื่อให้แน่ใจว่าไม่มีข้อผิดพลาด นอกจากนี้การใช้ Content Analysis และ Thematic Analysis จากข้อมูลคุณภาพ ช่วยให้เข้าใจประเด็นเชิงนโยบาย เช่น ความยั่งยืน การกระจายรายได้และการมีส่วนร่วมของชุมชน ซึ่งเป็นองค์ประกอบสำคัญของการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืนในประเทศไทย

ทั้งนี้จากการศึกษาวิจัยนี้ คณะผู้วิจัยได้มีข้อเสนอแนะ ดังนี้

1. ข้อเสนอแนะจากการวิจัย (Research Recommendations) ข้อมูลทางบัญชี เช่น งบกำไรขาดทุน งบกระแสเงินสดและงบดุล มีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนการตัดสินใจลงทุนอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะในโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวในภาคอีสานตอนบน ซึ่งมักมีข้อจำกัดทางด้านทรัพยากรและสภาพภูมิศาสตร์ ดังนั้นการใช้เครื่องมือทางการเงิน เช่น IRR, NPV, BEP และ Payback Period ร่วมกับข้อมูลทางบัญชี สามารถเพิ่มความแม่นยำในการประเมินความคุ้มค่าของโครงการ โดยเฉพาะสมการทางบัญชี Assets = Liabilities + Equity เป็นเครื่องมือสำคัญในการตรวจสอบความถูกต้องของงบการเงิน และการวิเคราะห์ความไว (Sensitivity Analysis) ช่วยให้เข้าใจผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงรายได้และต้นทุนต่อผลตอบแทนของโครงการ ซึ่งผู้มีส่วนเกี่ยวข้องกับโครงการควรให้ความสำคัญกับการรวบรวมข้อมูลทางบัญชีอย่างครบถ้วน การวิเคราะห์เชิงปริมาณควบคู่กับเชิงคุณภาพ และการใช้ข้อมูลทางการเงินและการบัญชีในการวางแผนระยะยาว

2. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้ประโยชน์ (Practical Implications) โดยหน่วยงานภาครัฐควรกำหนดแนวทางการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการพิจารณาโครงการพัฒนาท้องถิ่น และควรส่งเสริมให้มีการใช้ข้อมูลทางบัญชีในการวางแผนการลงทุนโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวอย่างโปร่งใสและภาคเอกชนและผู้ประกอบการ ควรใช้ข้อมูลทางบัญชีในการทำงบประมาณและคาดการณ์ผลตอบแทนก่อนลงทุน และควรใช้เครื่องมือทางการเงิน เช่น IRR, NPV, BEP และ Payback Period ในการประเมินความคุ้มค่าของโครงการและควรพิจารณาความเสี่ยงทางสังคมและสิ่งแวดล้อมร่วมกับข้อมูลทางบัญชี ในขณะที่ชุมชนท้องถิ่นก็ควรได้รับการฝึกอบรมการอ่านงบการเงินเบื้องต้น เพื่อให้เข้าใจผลตอบแทนและผลกระทบทางเศรษฐกิจ และควรส่งเสริมให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการวางแผนการลงทุน ไม่เพียงแต่ในฐานะผู้รับผลแต่เป็นผู้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจ

3. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยในอนาคต (Future Research Directions) ควรมีการวิจัยเปรียบเทียบระหว่างโครงการท่องเที่ยวในภาคอีสานกับภาคอื่น ๆ เพื่อศึกษาความแตกต่างของข้อมูลทางบัญชีที่นำมาใช้ และเพื่อหาสาเหตุที่บางโครงการประสบความสำเร็จมากกว่าอีกโครงการหนึ่ง ที่สำคัญควรวิจัยเพื่อวิเคราะห์กลไกและแนวทางการนำข้อมูลทางบัญชีมาใช้ร่วมกับการวิเคราะห์เชิงนโยบายสาธารณะเพื่อศึกษาการกระจายรายได้และการมีส่วนร่วมของชุมชน ทั้งนี้ควรส่งเสริมให้มีการทดลองการนำกรอบแนวคิดจากการวิจัยนี้ไปใช้ในการพัฒนาโครงการจริงในหลายพื้นที่เพื่อยืนยันแนวทางการประยุกต์ใช้ในวงกว้างและเปรียบเทียบกับพื้นที่ที่ไม่ประสบความสำเร็จด้วย

องค์ความรู้ใหม่ที่ได้รับจากการวิจัย

ได้เกิดการเสนอแนวทางการพัฒนาท้องถิ่นที่ยั่งยืนในบริบทของประเทศไทย โดยสามารถกำหนดกรอบแนวคิดในการใช้ข้อมูลทางการเงินและบัญชีในการประเมินผลตอบแทนและผลกระทบทางเศรษฐกิจของโครงการอย่างยั่งยืน และสามารถนำไปประยุกต์ใช้กับโครงการพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานด้านการท่องเที่ยวอื่น ๆ เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการบริหารจัดการทรัพยากรและลดความเสี่ยงทางการเงิน รวมถึงส่งเสริมการมีส่วนร่วมของชุมชนได้อย่างแท้จริง

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

กัญธนัช กัญธัญญ์ธาดา และจิรนันท์ ค่ายชัยภูมิ. (2567). การวิเคราะห์ความคุ้มค่าของการใช้ทรัพยากรสารสนเทศ ตามแนวคิดทฤษฎีทางเศรษฐศาสตร์. *PULINET Journal, 11*(1), 207-222.

ชนิดา จันทนฤมาน. (2562). *คุณภาพของข้อมูลทางบัญชีด้านความเกี่ยวข้องกับการตัดสินใจและต้นทุนของเงินทุน: บริษัทจดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ เอ็ม เอ ไอ และดัชนี SET 100.* ดุษฎีนิพนธ์ สาขาวิชาการบัญชี, วิทยาลัยบริหารธุรกิจนวัตกรรมและการบัญชี, มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์.

ณัฐณภรณ์ เอกนราจินดาวัฒน์. (2562). ยุทธศาสตร์การพัฒนาอย่างยั่งยืนในเขตเศรษฐกิจพิเศษบริเวณพื้นที่ชายแดนของไทย. *วารสารสันติศึกษาปริทรรศน์ มจร, 7*(1), 179-192.

เบญจา ทองพันธ์ และ ประกอบ ใจมั่น. (2567). การจัดการกองทุนสวัสดิการชุมชนแบบมีส่วนร่วมเพื่อผู้สูงอายุ. *วารสารวิชาการบัณฑิตศึกษา, 2*(1), 30-45.

พระครูสุตวรธรรมกิจ. (2564). ความร่วมมือของภาครัฐ ภาคธุรกิจเอกชน และภาคประชาชนเพื่อส่งเสริมการท่องเที่ยวงานประเพณีบุญผะเหวด จังหวัดร้อยเอ็ด. *วารสารภูมินิเวศพัฒนาอย่างยั่งยืน, 2*(2), 1-13.

พิเชษฐ์ สิทธิโชคสกุลชัย และคณะ. (2567). ความเกี่ยวข้องของข้อมูลทางบัญชีในการกำหนดมูลค่าหลักทรัพย์ในช่วงการแพร่ระบาดของ COVID-19 หลักฐานจากตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *วารสารเครือข่ายส่งเสริมการวิจัยทางมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์, 7*(1), 34-49.

สุนีย์ เลี่ยวเพ็ญวงษ์. (2557). ยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวภาคตะวันออกเฉียงเหนือตอนกลางสู่การเป็นศูนย์กลางอนุภูมิภาคลุ่มน้ำโขง. *วารสารวิชาการการท่องเที่ยวไทยนานาชาติ, 10*(1), 1-11.

อาภาภรณ์ พันธ์เขียว และพรรณทิพย์ อย่างกลั่น. (2565). ความสัมพันธ์ระหว่างอัตราส่วนกระแสเงินสดจากกิจกรรมดำเนินงานต่อความสามารถในการทำกำไรและความสามารถในการชำระหนี้ของกลุ่มอุตสาหกรรมเทคโนโลยีที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย. *Journal of Modern Learning Development, 7*(8), 227-240.

ภาษาอังกฤษ

Asian Development Bank. (2019). *Tourism infrastructure development in Asia and the Pacific*. ADB Publications.

Brealey, R. A., Myers, S. C., & Allen, F. (2020). *Principles of Corporate Finance* (13th ed). McGraw-Hill Education.

Brigham, E. F., & Ehrhardt, M. C. (2020). *Financial management: Theory and practice* (16th ed). Cengage Learning.

Boonyasana, A., & Chinnakum, W. (2021). Tourism and Poverty Reduction: The Case of Northeast Thailand. In *Poverty reduction for inclusive sustainable growth in developing Asia* (pp. 57-76). Springer.

Brigham, E. F., & Houston, D. (2019). *Intermediate financial management* (13th ed). South-Westtern Cengage Learning.

Brigham, E. F., & Ehrhardt, M. C. (2020). *Financial Management: Theory and Practice*. Cengage Learning.

Chatkaewnapanon, T., & Lee, P. (2022). Planning Sustainable Community-Based Tourism in the Context of Thailand: Community, Development, and the Foresight Tools. *Sustainability, 14*(12), 7413.

Dayananda, D., Irons, R., Harrison, S., Herath, J., & Rowland, J. (2002). *Capital Budgeting: Financial Appraisal of Investment Projects.* Cambridge University Press.

Elkington, J. (2018). *25 years ago I coined the phrase "triple bottom line." Here's why it's time to rethink it. Harvard Business Review.* Retrieved June 1, 2024, from https://hbr.org/2018/06/25-years-ago-i-coined-the-phrase-triple-bottom-line-heres-why-its-time-to-rethink-it

Giampiccoli, A., & Saayman, M. (2018). Community-based tourism development model and community participation. *African Journal of Hospitality, Tourism and Leisure, 7*(4), 1-27.

Götze, U., Northcott, D., Schuster, P. (2015). *Investment Appraisal: Methods and Models* (2nd ed.). Berlin: Springer.

Gössling, S., Scott, D., & Hall, C. M. (2020). Pandemics, tourism and global change: A rapid assessment of COVID-19. *Journal of Sustainable Tourism, 29*(1), 1-20.

Hall, C. M., Prayag, G., & Amore, A. (2020). *Tourism and resilience: Individual, organisational and destination perspectives*. Channel View Publications.

Horngren, C. T., Datar, S. M., & Rajan, M. V. (2021). *Cost accounting: A managerial emphasis* (16th ed). Pearson.

Organization for Economic Cooperation and Development. (2020). *OECD Tourism Trends and Policies 2020.* OECD Publishing.

Phonwattana, S., et al. (2021). Sustainable Tourism as a Tool for Local Development in Thailand. *International Journal of Crime, Law and Social Issues. 7*(2). 1-13.

Schaltegger, S., & Burritt, R. (2017). *Contemporary environmental accounting: Issues, concepts and practice.* Routledge.

Sebele, L. S. (2019). Community-based tourism ventures, benefits and challenges: Khama Rhino Sanctuary Trust, Central District, Botswana. *Tourism Management, 33*(1), 136-146.

Susanne Becken, S., & Carmignani, F. (2020). Are the current expectations for growing air travel demand realistic? *Annals of Tourism Research, 80,* Retrieved June 1, 2024, from https://doi.org/10.1016/j.annals.2019.102840

Suriya, K. (2012). *"Logistics concept for tourism".* Retrieved November 2, 2024, from http://www.tourismlogistics.com/index.php?option=com_content&view=article&id=776:10-years-research-komsan-suriya&catid=99:research-professional&Itemid =101

Wattanakuljarus, A., & Coxhead, I. (2006). *Tourism Boom and Piped Water Subsidy Removal: A Case Study of Tourism Industries and Water Resources in Thailand.* n.p.